

του Παναγιώτη Λαδακάκου
Η αιολική ενέργεια σε εποχές αναταράξεων

23 12 2024 | 16:13

Το 2024 ήταν έτος μεγάλων αναταράξεων για την αιολική ενέργεια και το ίδιο αναμένεται να δούμε και το 2025, ίσως μάλιστα ακόμα πιο έντονα.

Όσον αφορά την διεθνή σκηνή, αναμφισβήτητα το γεγονός που χαρακτηρίζει την έναρξη της χρονιάς που έρχεται είναι η επιστροφή του Ντόναλντ Τραμπ στην Προεδρία των ΗΠΑ. Είναι γνωστή η ρητορική του νέου Προέδρου ενάντια στην κλιματική αλλαγή, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και ιδιαίτερα τις ανεμογεννήτριες. Αναμένεται επίσης ότι, από τα πρώτα μέτρα που θα λάβει αναλαμβάνοντας την Προεδρία, θα είναι η επιβολή δασμών, κάτι που μπορεί να πυροδοτήσει ένα κύκλο «εμπορικού πολέμου» μεταξύ των μεγάλων οικονομιών του πλανήτη.

Στη δική μας πλευρά του Ατλαντικού, η Ευρώπη δείχνει αμήχανη μπροστά στις εξελίξεις. Και σίγουρα, η μεγάλη πολιτική δίνη που έχουν μπει οι δύο μεγαλύτερες οικονομίες της, αυτές της Γερμανίας και της Γαλλίας, δημιουργεί σημαντικό έλλειμμα ηγεσίας σε μία κρίσιμη στιγμή.

Μοιραία όλα αυτά θα έχουν αντίκτυπο στην αιολική βιομηχανία. Ήδη μάλιστα βιώνουμε τα πρώτα σημάδια:

Στην Δύση, η επενδυτική κοινότητα βρίσκεται μπροστά σε δυσάρεστες εκπλήξεις λόγω των επιπτώσεων του πληθωρισμού και των υψηλών επιτοκίων σε ήδη προγραμματισμένα έργα, των οποίων η υλοποίηση καθυστέρησε εξαιτίας κυβερνητικών αδυναμιών να εξασφαλίσουν ρεαλιστικούς χρόνους αδειοδότησης και ανάπτυξης, με αποτέλεσμα να υποχρεώνεται σε πολλές περιπτώσεις σε αναθεώρηση των σχεδίων της.

Οι Δυτικοί κατασκευαστές ανεμογεννητριών, αν και δείχνουν να έχουν επιστρέψει σε κερδοφορία, οι προβλέψεις για το μέλλον τους παραμένουν ασταθείς. Ιδιαίτερες ανησυχίες προκαλεί η στασιμότητά τους σε επίπεδο καινοτομίας, ο μειωμένος ρυθμός νέων επενδύσεων και η επιφυλακτικότητά τους να εμπλακούν ενεργά σε νέες τεχνολογίες όπως για παράδειγμα οι πλωτές ανεμογεννήτριες.

Σε αυτό συντείνουν και οι μεγάλες προκλήσεις που παρουσιάζονται στον τομέα της υπεράκτιας αιολικής ενέργειας. Η αναστολή κάποιων μεγάλων επενδύσεων σε θαλάσσια αιολικά και ο προβληματισμός που εκφράζουν μεγάλοι παγκόσμιοι παίκτες για το τρόπο που τα κράτη διενεργούν

τους διαγωνισμούς και γενικότερα για τις μεσοπρόθεσμες προοπτικές του κλάδου, δεν είναι πλέον η εξαίρεση.

Το πλέον πρόσφατο παράδειγμα είναι ο πλειοδοτικός διαγωνισμός (negative bidding) της κυβέρνησης της Δανίας για υπεράκτια αιολική ενέργεια που δεν κατάφερε να προσελκύσει ούτε μία προσφορά.

Οι τάσεις αυτές, σε ένα βαθμό, εξηγούνται από την εκ νέου απενοχοποίηση των ορυκτών καυσίμων σε συνδυασμό με τις σημερινές συνθήκες δημιουργίας μεγάλων κερδών στους μεγάλους ενεργειακούς ομίλους που δραστηριοποιούνται σε αυτά. Η μέση απόδοση των επενδεδυμένων κεφαλαίων στους τομείς του πετρελαίου και του φυσικού αερίου είναι συστηματικά, πολλαπλάσια από την απόδοση στον τομέα των Α.Π.Ε. Ειδικά την περίοδο 2021-2023 η ετήσια απόδοση στα ορυκτά καύσιμα ήταν 8%-15% ενώ στις Α.Π.Ε. ήταν 2%-2,5%. Η μοναδική χρονιά από το 2010 και μετά που ο τομέας των ορυκτών καυσίμων είχε σαφώς χαμηλότερη απόδοση από τις Α.Π.Ε. (και μάλιστα αρνητική) ήταν η χρονιά της πανδημίας το 2020 (S&P Global, Commodity Insights). Γιατί λοιπόν να μπει κάποιος στη μακροχρόνια βάσανο ανάπτυξης ενός αιολικού πάρκου με οριακές οικονομικές αποδόσεις όταν ακούει τις σειρήνες να ηχούν “drill baby drill”;

Την ίδια στιγμή, οι ανεμογεννήτριες έχουν δαιμονοποιηθεί υπέρμετρα, ενίοτε με την ανοχή και της Πολιτείας, σε βαθμό που οι αποθρασυμένες δυνάμεις του λαϊκισμού, πέραν της μάχης που δίνουν κατά των ανεμογεννητριών (τάχα για περιβαλλοντικούς λόγους) ,μιλάνε απροκάλυπτα για τα δήθεν οφέλη (και τον μονόδρομο;) των ορυκτών καυσίμων και της πυρηνικής ενέργειας.

Στην χώρα μας, για τους παραπάνω λόγους αλλά και πολλούς άλλους (π.χ. εξοντωτικές καθυστερήσεις στην αδειοδότηση, αργή απονομή δικαιουσύννης, φοβικά σύνδρομα, ιδεοληψίες κλπ), η ανάπτυξη της αιολικής ενέργειας το έτος που πέρασε ήταν εξαιρετικά ισχνή. Η σύγκριση με τα φωτοβολταϊκά, που μέχρι σήμερα προσέφεραν μια εύκολη διέξοδο, είναι συντριπτική αλλά δεν θα είναι χωρίς συνέπειες για την χώρα και τους καταναλωτές.

Τα μηνύματα λοιπόν είναι αρκετά ανησυχητικά και οι αναταράξεις μεγάλες. Χρειάζεται να προσδεθούμε; Όχι απαραίτητα!

Η αιολική ενέργεια έχει πλέον ισχυρά θεμελιώδη μεγέθη και αυτό καθιστά τον κλάδο εξαιρετικά ανθεκτικό στις διάφορες προκλήσεις:

Οι χαμηλές και σταθερές τιμές της παραγόμενης ενέργειας, η αξιοπιστία της τεχνολογίας, η προσφορά στην περιβαλλοντική προστασία, η εγχώρια προστιθέμενη αξία η αποδέσμευση από εισαγόμενα καύσιμα και η δυνατότητα επίτευξης μακροχρόνιων σταθερών επενδυτικών αποδόσεων είναι στοιχεία που ελάχιστοι κλάδοι μπορούν να συνδυάσουν σε τέτοιο βαθμό.

Δεν είναι τυχαίο ότι οι μεγάλοι καταναλωτές που διψούν για φθηνή πράσινη ενέργεια, αναζητούν όλο και πιο έντονα την σύναψη εταιρικών PPA, κυρίως με αιολικές επενδύσεις, και είναι διατεθειμένες να πληρώσουν σε αυτές υψηλότερη τιμή σε σχέση με άλλες καθαρές μορφές ενέργειας. Και αυτό γιατί βλέπουν ότι, αυτό που φαίνεται πιο ακριβό, στην πραγματικότητα είναι πιο οικονομικό. Πρωτοπόρες σε αυτό είναι οι εταιρείες υψηλής τεχνολογίας λόγω των τεράστιων ενεργειακών αναγκών που δημιουργούνται, κατά βάση με την επέλαση της Τεχνητής Νοημοσύνης.

Στην Ευρώπη, η Γερμανία, παρά την πολιτική της αστάθεια, τετραπλασίασε τις αδειοδοτήσεις νέων χερσαίων αιολικών πάρκων σε σχέση με τέσσερα χρόνια πριν. Το 2024 η Γερμανία αδειοδότησε 13GW νέα χερσαία αιολικά πάρκα αξιοποιώντας υποδειγματικά την ευρωπαϊκή νομοθεσία η οποία αναγνωρίζει πλέον ότι οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας υπηρετούν υπέρτατο δημόσιο συμφέρον.

Αποτέλεσμα αυτού είναι στον πρόσφατο διαγωνισμό να υπάρξει ιστορικό ρεκόρ συμμετοχής και προσφορών, να κατακυρωθούν πάνω από 4GW νέα έργα αθροίζοντας συνολικά πάνω από 11GW για το 2024! Το παράδειγμα της Γερμανίας δείχνει πως οι σωστές μεταρρυθμίσεις μπορούν να εκτοξεύσουν την δυναμική του αιολικού κλάδου.

Ταυτόχρονα, στην Ασία γίνεται κοσμογονία στην εγκατάσταση νέων αιολικών πάρκων (χερσαίων και θαλάσσιων), στην ανάπτυξη νέων ανεμογεννητριών (που πλέον ξεπερνάνε τα 25MW ονομαστικής ισχύος) και στην δημιουργία μιας πανίσχυρης βιομηχανικής βάσης και εφοδιαστικής αλυσίδας που φιλοδοξεί να καλύψει μεγάλο μέρος της παγκόσμιας ζήτησης στα επόμενα χρόνια. Έτσι, ζούμε το παράδοξο, οικονομίες που κάποτε ευαγγελίζονταν την ελεύθερη αγορά και το ανοιχτό εμπόριο να προσπαθούν να σηκώσουν εμπορικά τείχη, και το αντίθετο.

Το καμπανάκι της έκθεσης Ντράγκι πρέπει γρήγορα να μετασχηματιστεί σε συγκεκριμένες πολιτικές και να παράξει αποτελέσματα, άλλως σύντομα μπορεί να είναι αργά για την Ευρωπαϊκή βιομηχανία που μέχρι σήμερα είναι παγκόσμιος πρωταθλητής στην αιολική ενέργεια. Μην ξεχνάμε ότι οι αγορές απεχθάνονται τα κενά.

Ειδικότερα στην χώρα μας, επιτέλους υπάρχουν σημάδια ότι έχει γίνει αντιληπτή η ανάγκη νέων γενναίων μέτρων στήριξης της αιολικής ενέργειας. Γιατί χωρίς αιολικά, ενεργειακή μετάβαση όπως την οραματιζόμαστε, δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί. Τα κρίσιμα ζητήματα όπως αυτά του ηλεκτρικού χώρου, των περικοπών έγχυσης, της εφαρμογής των μέτρων για σύντμηση των χρόνων αδειοδότησης, της καταπολέμησης των fake news κλπ, έχουν χρονίσει και ροκανίζουν διαρκώς τις προοπτικές του κλάδου ο οποίος αδημονεί να δει στην πράξη τις σωστές πολιτικές που οφείλουν να ακολουθήσουν τις δηλωμένες καλές προθέσεις. Ίδωμεν λοιπόν.

Ο κ. Παναγιώτης Λαδακάκος είναι Πρόεδρος της ΕΛΕΤΑΕΝ